

LO TEATRO CATALÀ

PERIÓDICH INDEPENDENT,
de Literatura, Art, Noticias y Anuncis
Destinat principalment á fomentar lo progrès
é interessos de l' Teatro de Catalunya

Preus de suscripció

En Barcelona.	1'00 ptas. trimestre
Resto Catalunya.	1'50 > >
Resto d' Espanya	2'00 > >
Estranger.	15'00 > 1 ^{er} any.

DIRECCIÓN
Viladomat, 164, 4.^{rt}, 1.ra
ADMINISTRACIÓ
Tallers, núm. 45, 1.er

Preus de cada número
Número corrent. 10 centims
Id. atrassat. 13 id.
Sucursal péra cartas y avisos:
en l' Arxiu lírich-dramàtic de don
J. Gelabert, Unió, 5, 3.er, 2.na.

Concurs poétich de LO TEATRO CATALÀ

Retrato de l' autor premiat, y Sonet ab que va obtenir lo premi

A CATALUNYA

Lema: *De l' cor.*

Si véus joh Catalunyal patria aymada,
lo jorn que morirá la tiranía
d' eixa terra germana que ab falsia
á sos peus te vól véure' esclavizada:
si l' hora sents sonar tan desitjada
de'l triomf de la santa autonomía,
de'l sol de llibertat que 'l cor ansia
per la terra tants segles venerada,
enjoya tos casals; balla sardanas;
perdona de 'ls tirans las greus feridas,
que 'ls grillons ja may mes han de posarte;
puig reunidas de nou Corts catalanas
y regint ja tas lleys sempre enaltidas,
podràs anar molt lluny sens bellugarte

Joseph Alemany y Borrás

BON ANY

La Redacció de LO TEATRO CATALA, a l'saludar á tots los seus lectors ab motiu d' haver entrat en l' any 1895, los desitja un bon principi y bon acabament.

JOSEPH ALEMANY Y BORRÀS⁽¹⁾

Nasqué á Blanes, ahont encara resideix.

De molt jovenet sentí gran afició per la poesía, havent acabat de solidar sas aficions literarias ab la lectura de las *Rimas* d'en Gustavo Adolfo Becquer.

Partidari decidit de'l progrés intelectual, iniciá, secundat per uns quants amichs entusiastas com ell mateix, la creació de un Ateneo en sa vila nadiua; mes, degut a l'indiferentisme d'uns y á la contra absurda y sistemática d' altres, fracassá 'l projecte. No obstant, en la tercera de las vetlladas que ab tal motiu se donaren, fou llegít son primer treball poétich, una delicada composició á sos amichs de infantesa.

Aquell incident, de inolvidable recor per' tots los blanenchs partidaris de 'l verdader progrés y llibertat de 'ls pobles, pòt dirse que despertá sos sentiments estètichs; puig desde allavors, encara que aprofitant los escassos moments que sas ocupacions li permeten y seguint en tot los consells de l' ilustrat escriptor blanench D. Joseph Cortils y Vieta, de qui es un aprofitat deixeble, ha escrit numerosas composicions jocosas y serias, en prosa y vers, las que, ja firmadas, ja ab pseudònim, han vist la llum en periodichs de tota mena.

Com poden véurer nostres lectors, es jove encara, per lo que 'ns prometem esperar d' ell treballs de mes volada, ja qué. segóns acaben de perfilar, reuneix per' ferho, sobradas condicions.

ESTRENOS CATALANS

Romea.—*Aventuras d' un betas y fils, |||13!!! y De Venus á Marte, etc.*

Aquests tres estrenos varen efectuarse 'l dia de 'ls Ignocents: per lo tant, no poden criticarse ab serietat.

La primera de ditas obretas, no va ser res mes que una representació de la bonica comedia de 'l senyor Marxuach, *Viatje de bodas*.

En |||13!!! varem véure'hi la mà de D. Conrat Roura, son autor, qui n' haguera tret mes pa'tit fent estrenar la tal joguina en qualsevol altre dia de 'l any, y d' eix modo privar a'l públich de que la rebès ab la fredor ab que va rébrerla.

|||13!!!, tè un bonich argument molt ben portat y conté situacions molt naturals y xistosas, tipos ben caracterisats: en si, no es cap ignorantada sino qu' es digna de mes aplausos que 'ls que li tributá 'l públich aquell dia.

La tercera obreta, resulta lo que prevéyam. Es una ignorantada feta ab molt tino y bona versificació, lo que fèu que fos rebuda ab agrado.—Jo.

(1) Per equivocació involuntaria é inadvertida de 'l copista que va escribir lo falló de 'l Jurat, se posa en l' últim número lo nom Joan en lloch de Joseph qu' es lo de l'autor de 'l sonet *A Catalunya*.

Novedats.—*La gran reforma*, revista en tres actes y en vers, de D. C. GUMÀ.

Molt exposat es escriuré una revista en tres actes sense números musicals, y mes ho es encara manteñir durant lo rato que dura l' espectacle, la atenció de 'l públich, tan malejat avuy dia.

No obstant y aixó, 'l xispejant Sr. Gumà ha sabut combinar deu quadros, ó siga deu saynetes, mostrantnos (per mes que ja ho sabíam) tipos y costums barceloninas.

Los quadros millors són: la casa de préstamos, los Teatros, lo Parch, la Rambla de las flors, lo Cafè y Servei domèstich. Los restants no es que sigan dolents, pero no logran agradar prou a l' espectador.

En la Redacció de *El Relámpago* hi ha algunas escenas falsas; mes las nivellan las demés que resultan de primera, com per exemple, *la viuda y 'l metje que cura la tartamudez*. En resum, la obra os digne d' alabarse.

Dos decoracions varen estrenar-se, degudas a 'ls celebrats pintors Chfa y Moragas: las dos són de molt bon efecte, per lo que's fan mereixedoras de 'ls aplausos que diariament 'ls ha prodigat lo públich.

En quant a 'l desempenyo, excellent.

Las Srs. Palà, Sala, Morera y Caparó, junt ab los Srs. Daroqui, Virgili, Guitart, Llonch, Giménez, Odena, Borrás (germans) y altres, ajudan á l' èxit que obté, cada dia mes, l' última producció de 'l popular Gamà.—A.

REVISTA DE ESPECTACLES

Principal.—Ab molt bon desempenyo s'ha estrenat últimament una comedia arreglada de 'l francés per D. M. Pina y Domínguez, ab lo títol de *Servicio obligatorio*.

Tres actes tè l' obra y tots logran interessar, sobretint l' acte segòn, ahont s'hi representan escenes de quartel, buscadas ab maestría, encara qu' algunas un poch asaynetadas, com per exemple, quant lo célebre pintor (soldat ras) retrata a'l seu capitá. Molt acertada l' escena en que troban fent centinella en un mateix punt a'l verdader *Champignol* y a'l *Campignol* tals.

L' acte últim decau un poch.

Lo públich, que casi omplia 'l teatro, va rebre aquesta obra ab mostras d' aprobació, aplaudint ab justicia a'ls Srs. Vallès y Manso, no fent menos ab la innimitable Tubau.—Jo.

Liceo.—La Dirección del Gran teatro ha tenido el buen acuerdo de darnos á conocer obras líricas desconocidas en esta capital por no haberse ejecutado jamás en ninguno de nuestros teatros, apesar de saberse la buena acogida obtenida en otros del extranjero.

L' amico Fritz, tan aplaudida en todas las representaciones, ha sido seguido de la bellísima partitura de Massenet *Manon*, cuya obra es objeto de repetidas ovaciones en cada acto, en todas las escenas, en cada una de las piezas que componen tan inspirada composición.

En la noche de su estreno el público quedó como asombrado por la novedad y cúmulo de tantas bellezas que sin cesar se sustituyen sin tregua; pero en las representaciones sucesivas despertó de aquel sueño encantador y apreciando todos los detalles, aplaudía sin cesar, aplausos que han ido en aumento cuan-

tas veces se repite aquella creación del maestro francés.

La indole de esta revista no nos permite extendernos en consideraciones sobre el mérito de *Manon*, por cuyo motivo nos limitamos á las breves líneas que anteceden y pasamos á ocuparnos, también brevemente, de su ejecución.

La Sra. Darclée, cuyo nombre resuena con elogio en el mundo musical, ha sobrepujado á lo mucho que de ella esperaba nuestro exigente público; por cuanto en toda la ópera está á inimitable altura como cantante y con aquel *savoir faire* que tanto escasea en la generalidad de los artistas. Creemos impertinente citar en qué pieza de la obra sobresale más, pues si está encantadora en la gavota del primer cuadro del acto tercero y arrebatará en el duo del segundo cuadro, en el resto de la ópera está al mismo nivel.

El tenor Sr. Masin canta con gusto y entusiasmo su importante papel, que le vale repetidos aplausos.

El barítono Sr. Astúltero está identificado con su papel que lo representa admirablemente, con aquella gracia y soltura dignas de un consumado artista.

El Sr. Thos cumple bien y á satisfacción del público.

La graciosa Srita. Giaconia que en *L'Amieo Frits* cantó con todo acierto su papel, en esta ópera se ha encargado de una *pasticella* inferior á su categoría, que la empresa y el público le agradece por el mejor éxito del conjunto, habiéndose conquistado las mayores simpatías.

La Sra. Joliá, ventajosamente conocida, rivaliza en acierto con la antes citada artista.

La Sra. Grand hace cuanto puede para salir airosa de su parte, así como el Sr. Hernández.

La Sra. Arrieta, Sres. Albiac, Calvet, Serazzi y demás comprimarios, lo mismo que en las demás óperas en las cuales toman parte, todos desempeñan sus papeles muy discretamente.

Los coros, bien; la orquesta, excelente, admirablemente conducida por el inteligente Mtro. Spetrino.

La ópera ha sido puesta en escena con propiedad y lujo hasta en sus menores detalles, por cuyo motivo dedicamos un entusiasta aplauso al Director de la empresa.

No dudamos que el público corresponderá con grandes entradas, ya que el éxito de esta ópera es de los más legítimos que se otorgan en nuestros teatros.

—A. URGELLÉS DE TOVAR.

Circo Barcelonès.—*El último de su raza.*

L' argument d' aquet drama está basat en las lluytas intestinas de la antigua Escocia. L' obra té set actes, despertant tots ells l' interès de l' públic, especialment los tres últims, los quals contenen situacions culminants y ben preparats finals. Los personatges enrahonan tots en castissa prosa.

L' execució esmerada, distingintse lo Sr. Martínez en lo paper de *Ricardo de York*, lo Sr. Nieto en lo de *Wolf*, las Sras. Abella y Llorente respectivamente en los de *Duquesa de Borgoña* y *Catalina*. Bé també la Sra. Martínez en lo de *Susana*, lo Sr. Intentas en lo de *Patrick*.

L' èxit de *El último de su raza* ha sigut bò y merescut; per lo qual donem nostra enhorabona a'l distinjít autor D. Salvador Carrera, y felicitem á la empresa pe'l bon pensament qu' ha tingut d' estrenar l' obra de que acabem de fer menciò.—E. S. A.

Novedats.—Lo quadro dramàtic, de D. J. Ventura, titulat *Noche buena!*, va obtenir bona acu-

llida, sent aplaudit y demanat l' autor, aixís com també la Sra. Ferrer y la nena Daroqui, encarregada de l' desempenyo.—A.

Eldorado.—*Academia de hipnotismo* té per nom la sarsuela últimament estrenada en aquest teatro.

L' autor de l' libreto ha presentat un' obra que ni pe'l fondo ni pe'l modo de desarrollarlo tinguè molt originalitat.

En aquest cas, dónchs, se debia trobar lo reputadíssim mestre Rubio, l' autor de *Guasin*, sens véurer en l' obra ni situacions propias per' lluirse l' compositor, ni ocasiò per' arrencar de l' públic un aplauso.

La música es fluixa: sembla un potpourri de dansas, compost expressament pèra demostrar son autor l' aptitud suficient en aquesta classe de treballs.

Per èsser feta de l' mestre Rubio, músich peritíssim que 'ns ha demostrat sapiguerne molt en altres obras de mes vol é importancia, es fluixa; no es digna de l' nom de son autor. Ara, si fos feta d' un principiant, d' un aprenent com lo mestre (?) Ord, *verbi gratia*, demostraría excellentas disposicions per la música d' envelat, y de l' *Jo te l' encendré*, etc., y podría passar ab algunas esmenas y correccions ..

La execució, molt bè.

L' orquesta, dirijida pe'l Sr. Cotò, ajustada y llenant per tot indret l' ayre característich d' aquellas polkas, masuïcas y schotiscks.—A DE LA F.

Granvía.—Fa pochs días qu' hi actúa una companyia de sarsuela. Las obras (ja coneigudas) que 's posan en escena, son bastant ben desempenyadas. Lo teatro 's vêu molt concorregut.—Jo.

AMOR ETERN

La iglesia está plena de gent bulliciosa
qu' alegra y joyosa
enrahone ab calor.

En ella dos joves mirantse amorosos,
sonrient, ruborosos,
casantse trasforman dos cors en un cor.

Lo jovent contempla, ab ull que extravía
la enveja que n'ia
a'l fons de l' cor seu,
de la guapa novia la gracia traydora;
sa mà encisadora
sa pell suau y fina mes blanca que neu.

Estatícas, mudas, d' amor per ell plenas
contemplan las nenes
a'l jove galán;
y aquí 'ls uns s' ajupan, allá altres s' estiran,
y ab ansia tots miran,
s' agafan, se deixan, y venen y van.

L' incognit pervindre quant bell se'ls presenta!
Fogosa, valenta,
sens trabas, brillant,
sa pensa 'ls fa veure' un mòn de delícias;
encesas caricias,
petons innombrables... plaher inmens... gran!...

—Se casan!—murmuran las nenes solteras;
y pensan, rialleras;
—quant ho faré jol...

Y en somni dolçissim los joves se creuhen
qu' ells són los que 's veuen
units ab un àngel en santa unió.

Ab veu tremolosa, de l' cor arrenuada,
baixant la mirada
la novia diu: Si.

Lo nuvi ab veu forta, que 'l goig fá mes clara,
contesta: *Si, pare!*
y 'ls dos á una pensan: *Felis sóch per fl!*

Alegres anuncian á'l mòn las campanas
ab notas galanas
la grata unió;
á tots se 'ls aixampla lo cor de ventura...
la ditxa mes pura
á 'ls dos nuvis dóna sa benedicció

Després en estreta, furiosa abrassada,
la ditxa somniada
ja gosan tots dos,
com llops que, famelichs, devoran la presa...
La flama está encesa
y ja ningú apaga son foch amorós.

Y passan las horas y passan los días;
transcorren los meses; transcorren los anys;
y encara 'ls enervan las dolsas follias
que tot amor pòrta en goig y alegrías,
quant no sab encara que són desenganyals...

J. BUÉ VENTURA.

UN FET Y COMENTARIS

Lo dia de 'ls Ignocents se va rébrer en la Redacció una esquela perfumada..... ab perfum de mala olor.

Lo redactor A. de la F., á qui anaba dirigida, va créurerla bona per' cremarla y la va enviar, com es natural, a 'l mèu taller.

Pero jo sóch tafaner y vaig mirarla, tapantme 'l nas (perque 'l tinch fi y delicat), y vaig llegir lo paper que deya: *El Maestro Oró y... Gignás*, etc.

A mes de aquet paper, dins de 'l sobre n' hi havia un altre qu' era imprés.

Era un tres de LO TEATRO CATALÀ de 'l 22 de Desembre últim, y contenía aquellas ratllas de la revista d' una obra qual música es de 'l mestre Oró, en la que 'l Sr. A. de la F. deya que aquella música no ha passat de 'l Ensanxe.

Lo que si hi ha passat es la revista de marras, que, per lo vist, ha arribat a'l carrer de 'n Gignás ahont, segons lo paper, hi ha 'l mestre Oró y... etc.

Fent comentaris, ningú 'm negarà 'l dret de dir que aquell paper que accompanyaba a 'l que diu *El maestro Oró y... etc.* y que algú l'ha destinat á un ús reservat á que 'l Sr. A. de la F. pót dedicarhi, si vól, lo que diu *El maestro Oró y... etc.*, ha d' haver impregnat á aquet de 'l nauseabundo perfum que en ell se nota.

Donchs *El maestro Oró y... Gignás... etc.*, ha olorat a 'l seu company de presò carpetaria tot lo temps que s' ha vist en tan odorífica companyía.

Si fòs broma d' Ignoscents, res ne dirísa.

Mes com podrà ser una mala passada feta a 'l músich Sr. Oró per' posarlo en ridícul, ho faig públich en obsequi a 'l mestre Oró, á qui (encara que no 'l coneix) crech incapás de semblant baixesa, ab la idea de que, enterat de 'l cás, puga protestarne.

Y ho faig públich també, perque si fòs d' ell broma tan bruta (cosa que jo no crech ni ho créu 'l Sr. A. de la F.), sápiga que en la Redacció li dirán ahont se troba aquest company mèu, que no es capás de fer una acció tan indigna com la que critico; pero que sí es capás de sostener que ella per si sola constitueix una indecencia tan gran, que á bon segur ningú voldrà ferse'n solidari.

¡Ah! 'l Sr. A. de la F. té un depòsit de tila per' rebaixar las sanchs.

Y prou, perque may tan bè com ara 's pot dir *peor es meneallo.*

LO POLVORISTA.

SECCIÓ DE MONTE-PÍOS

Sembla que han desaparegut certas desavinensas que hi havia entre la Societat de 'ls forniers y la germandat que tenen constituida. Mes val així.

—En la Junta General de 'l monte-pío *El Amparo moderno*, 's tractarà, segons tenim entès, la manera de fomentar l' ingrés de associats. Greyem que si s' accepta una proposició que alguns socis volen presentar, aquesta germandat, que no te rés pendent de pago, serà una de les millors de Barcelona.

—Considerantho útil per' las Juntas de Monte-píos que tenen la suscripció de nostre setmanari, publicarem aviat la llei de Associacions, á fi de que tots los associats de aquelles ne tingan cabal coneixement.

—Ultimament han ingressat en lo *Monte-pío Català*, los Srs. D. Vicens Rosés, Esteve Suriñach, Joseph Laguarda, Enrich Ferrer, Pere Alonso Guirla, Jaume Grau, Vicens Recio, Francisco Serra, Arturo Guasch, Agustí Moré, Emili Reverter Delmas, Joseph Pau, Pau Anguera, Carlos Rubio, Miquel Martínez, Manel Jofre, Alfred Pascual, Ratel Mestres, Antón Puncernau y Ramón Puncernau, tots anteriors a'l 31 de Desembre últim. A mes, hi ha nous aspirants desde cap d' any.

—Lo *Monte-pío de Nuestra Señora de los Dolores* ha presentat a'l Gobernador civil sos Estatuts reformats.

FUSTAS

Si m' escoltas un ratet,
que no será gayre estona,
't vaig á esplicar, cla y net
com certa gent enrahona.

Quant sembla sa propia sombra
un home, de flach y alt
parlant d' ell tothom diu qu' es,
—be 's vèu prou—mes prim que un pal,

Quant s' alaba algú de punyo
d' haver dat llenya á un mosquit,
diu de prompte, sens pensarhi:
li he enfonsat la post de'l pit.

Per' fer compéndrer que un home
desde la espalda á la orella
es un poch alt, que te, diuhem
per burla, *clatell d' estella*.

No sè si també sabràs
que á 'l parlarse d' un panarra
y d' algú molt tafané
's diu que té bona barra.

¡No sabs d' un que tingui forsa,
y maneja molts quintás,
qué diuhem d' ell? Tots ho saben:
que té un bon garrot de bras.

Si d' un presumit s' enrahona
y algú ho escolta y repara,
prou sentirá:—¡Má, qué tiessol!
¡si va mes dret que una varal!

Si 's parla d' un que creix molt
y es molt flach, se sent á dir
á tots los que se n' estranyan:
mirantlo,—*Es mes alt que un pi.*

Y si 's tracta d' un tanoca
s' escolta ab tota atenció;
¡si es mes tonto que una soca!
¡si es mes ruch que cap tiol!

A. PALLEJÀ

¡SENSE CONTRACTA!

Planys d'un cómich vell quan comensá sa carrera

Densá que qualsevol *papioli* s'posa á representar comedias, los verdaders actors aném de *capa caída*.

Basta qu, un haigi sortit un parell de vegadas en algún teatret d' aficionats á desfer *El puñal del Go-do* ó *Flor de un día*, y que algún parent ó amich li digui que ho fa bé, per creure's ja á l' altura de las primeras notabilitats.

Un ne coneix que tensa barberfa á Rens, que com á barber, no hi havia qui fés las barbas ab tanta finura com ell; pero posat a'l teatro, feya uns *barbas*!... que cada vegada que surtia se 'l ritaban de tal manera, que no hi havia per hont agafarlo.

Donchs, ¿no s'cregué que podia dedicarse á l' art sublime de la escena? Y l' avestrús s' ho prengué tan per lo serio, que fins va vendre's la barberfa, anant á aumentar la gran massa de cómichs dolents que 'ns desacreditan.

De tot aixó, qui se 'n ressent som nosaltres; los que més identificats estém ab l' art verdader; los que, si avuy patísm gana, formem la gloria de l' porvenir; los que estem predestinats á alsar de la postració en que avuy se troba l' teatro espanyol, y jo, sense pecar de inmodest, me considero designat á ser una gloria de la escena...

Pero, sí, sí; ja puch anar cantant: ¡com las cosas van tan bé!...

Ara mateix me trobo sense contracta. Sort que 'l diumenge passat vaig anar á Gracia per un *bole* á defensar trenta rals, que ben administrats m' han de durar tota la setmana, que sinó, jvés de que menjaba!

¡Ay... quina debilitat!... Són las cinc de la tarde y encara no ha entrat res dintre 'l meu cos, ni esperansas tinch de que hi puga entrarhi res, á no ser que 'm menji las papellets de empenyo.

¡Empenyar!.. Si ja no 'm queda res; tot ho tinch á *treurer tacus*. La setmana passada vaig portarhi una *trusa*, dos *toneletes* y l' única levita que tensa per' las comedias de costums.

Jo prou compareixo tots los días tarde y nit a'l *rentador*, vull dir, a'l Café de las Delicias que es lo nostre mercat, per' véurer si 's presenta algún comissionat á contractar companyía; pero ¡ca! tots los teatros de fora estan ja assurtits.

Y quant penso que vaig despreciar una contracta per Mataró, un' altra per Igualada y un' altra per Sabadell, totes ab molt bonas condicions; y tot per acceptarne una al Clot, anant á *partit*, no més porque hi venia de *dama* una que havia sigut la meva xicota.

¡Malefidas faldillas! D' aquí 'm vè la desgracia.

Ella portaba 'l seu marit qu' era 'l *barba* de la companyía; un home que no tensa altre mérit que la veuharra. Figúrinse que un dia tent lo *Comendador* de'l *Tenorio*, á la sortida del quart acte que diu *¿A dónde está ese traidor?* ho digué ab tal forsa, que ab l' estremitud no més, apagá tres quinqués de la batería, va volcar un candelero que hi havia sobre una taula, y ab una mica més, fa cárter d' espallasses a'l mateix *Tenorio*. Sort que era un teatro nou que resistí aquell bram, que si no, prou hi havia un cataclisme que hauria deixat tristos recorts en la població!

Tornant á lo que deyam, vaig contractarme com á *galán*, no més per la cara d' ella, quant veus aquí que inaugurararem la temporada 'l dia de Totsants, ab

lo *Tenorio*, L' obra anava marxant, la veritat, més malament que bè; lo públich havia demostrat mes d' un cop son desagrado, si no á cops de patatas, que era lo que 'ns merexiam, (faig justicia) ja unes xiuladas! capassas, no de fer tornar sòrt á qualsevol, sino de fer recobrar l' oido á un sòrt. Pero la catàstrofe vingué a'l quart acte. La escena de amor, aquellas celebradas décimas que recita *Don Juan*, allò de

*¡Ah! ¿no es verdad ángel de amor
que en esta apartada orilla...*

vaig comensarho ab un foch capás d' animar á las estàtuas que hi ha á la entrada de'l *Parque*. Ja havia arribat á l' última dècima; l' alé d' ella y 'l mèu se confonien en un sol, tan acostadas teníam nostras bocas: nostres esperits se havian trasportat á la vida real, a l' temps en que nostre amor era mes ardent; lo públich escoltaba ab aquell religiós silenci que es precursor d' un gran aplauso, quant veig devant meu una cortina que 's belluga, presentàntse'm dos ulls encesos com dos brasas de foch, que 'm miraban com si 'm volguessin aniquilar.

Vaig campendre'ho tot: lo marit de ella, gelós, espiaba nostras accions, Aixó 'm va descompòndrer; vaig pèrder l' *oremus*; vaig dírtal embolic de parau-las en l'última dècima, que rijo, ni ella, ni 'l públich, ni ningú, crech que n' arribessin á treurer l' aygua clara.

Aquí comensá 'l terrabastall. Las orellas encare 'm brunzen avuy dia. ¡Quins crits! ¡quins xiulets!... Allò era una tempestat desfeta de trons y llamps; no hi faltaba mes que la pedregada que vingué mes tart. Ella prou tirá endavant son parlament pèra conjurá 'l perill; pero ¡ca! Mes fácil hauria sigut aturá un desbordament de la riera de 'n *Mella*... Aquí caych, aquí m' aixeco, arribá a'ls dos últims versos. En lo precís moment de dir:

*O arráncame el corazón
o ámame por que te adoro.*

quant anaba á tirarse a'ls meus brassos... ¡plaf!... vè una patata que tocantme á l' ull dret, vè estèndre'm tan llarg com era.

Naturalment, faltantli á n' ella l' apoyo mèu, caygué també: la pobra estava embrassada de cinc mesos, y de'l gran cop que doná, perdé 'ls sentits quedant desmayada en terra.

Aquí s' acabá la funció. Després, sense darm'e compte de lo que havia passat, vaig trobarme corrent com un esperitat en direcció á Barcelona. A'l arribar á casa... ¡Deu!... ¡m' adono qu' encare anaba vestit de *Tenorio*!...

En ff, ja està passat: ¡tot sia per amor á l' art! Lo camí de la gloria està sembrat de espines y entrabanchs; veig que fa de molt mal passar. A'l menos hi hagués algú hostal per matar la gana... ¡Aaah!... ¡quin badall!... no puch pensar en la gana; 'm fa 'l mateix efecte que 'l *Vermouth*; fa tenirne més.

¡Qué hi farém! Diu que Cervantes lo dia que va acabá 'l *Quijote* no va sopar: tampoch soparé jo avuy... ¡aaah! ¡quina debilitat!... ¡quin ivern se 'm espera!... ¡Sense contracte!... y després vè l' istiu, que tots estém en vaga: ja ho diu lo ditxo, que á l' istiu

*La butxaca, 'ls comediants
la tenen plena... de mans.*

RAMONET R.

REPERTORI DE FORA

Mataró 2 de Janer.

Diumenge passat en lo teatro Principal se representà *La Dolores*, obra que s' havia vist feta algunes vegadas, y la Sra. Valero ns deixà admirats interpretant la protagonista. Recullí mòts aplausos; la part de ls actors també molt bè. Siguè una *Dolores* ben representada y ben rebuda, com la sarsueleta *Picio, Adán y Compañía* ab la que la Sra. Castillo, y Srs. Montero y Llibre posaren de bon humor à l' auditori.

Ahir representaren lo juguet en tres actes *Oros, copas y bastos*, que també va ser ben acollida, y per final la sarsueleta *R. R.* que va agradá.

Veyam si la Junta de la Nova Constancia ns donarà alguna sarsueleta.

A propòsit de sarsuela. S diu que quant acabi la companyia Valero n' hi haurà a l' Principal.—E. R.

Manresa 2 de Janer.

Continúa actuant en lo teatro Conservatori la companyia que dirigeix D. Fernando Bozzo, havent sigut posades en escenes durant las últimes festas, *El sitio de Gerona* y *La muerte en los labios*.

Ahir à la nit, la mateixa companyia posà en escena *Carlos de España* y la divertida pessa *Un cop de cap*.

Lo públich aplauideix ab entusiasme merescut a ls actors..

El reloj de Lucerna fòu la sarsuela que s' posà en escena en lo Centre Comercial é Industrial, prenenent part en lo desempenyo l' quadro de aficionats que actua en aquella important societat.

Aixís mateix, l' Ateneo Obrero manresano, celebrà las últimes festas ab la representació de *El gran galeoto* y *Una casa de fleras*.

Los cafés-cantants segueixen donant diverses funcions.—A. G. X.

Ripoll 2 de Janer.

La sarsuela *El nacimiento del Salvador* va fer l' gasto en la nit de Nadal en lo teatro de la Academia Católica.

Cad' any s' ha donat aquesta obra en aytal diada, y cad' any hi ha hagut un plé à vessar. Aquest any hi ha gué un plé... y mitj; tant, que mòltia gent se tenian de estet drets, y alguns se ntingueren de tornar.

Y no es estrany, perque la meytat.... y ls altres, se creyan que s' estrenaban *Los Pastorets* en català, obra traduhida pe ls Srs. D. Antón Busquets y D. Pio Català.

Sorprès quedà l' públich a l' véurer representar l' obra castellana, y ls traductors.... no gayre contents. Tothom desitjava saber quina era la causa de no estrenar *Los Pastorets*, y per fi s' digué que no hi havia hagut temps. He parlat ab los traductors y m' han dit que l' dia 18 de Novembre entregaren a l' senyor directors d' escena l' obra traduhida, després de haver estat no més 18 días en traduhirla.

Si ab 18 días fou traduhida l' obra, gen ||37 días|| que hi havia fins à Nadal, no s' podian treure ls papers y ensajarla? Parlant imparcialment me sembla que sí. Donchs no s' ha fet. Aquet sacrifici de traduhir l' obra, ha sigut pagat arreconantla per un any... ó per fins que la fassin.

Si ho veyan impossible ¿per qué s' feu traduhir l' obra?

La representació castellana semblà deixada de la mà de l' èu; puig va ser fluixa. Y com si no n' hi hagués prou algun actor fins barrejaba català y castellà, fent una salsa que ni un sòrt se la menja. La concurrencia surti poch satisfeta.

Diumenge à la tarda à benefici de ls aficionats, se repetí aquesta obra: l' públich escamat, no la honrà ab sa presencia. Per no dir ningú... hi havia molt poca gent. Bè pe l' públich de Ripoll, qu' aixís demostra la séva predilecció à las obras catalanas! Los aficionats si en lo tech que fan cad' any, sols hi invertien lo qu' han fet en aquesta funció, ja ls dich jo que no s' enfitarán.

Obras en porta: *Las joyas de la Roser*, *L' infern de León*, drama en tres actes de n' Gustavo Martí, y *La tramoya de n' Blay*, comèdia en un acte de n' Pio Català. Aquestas dos últimas són escritas expressament per estrenar-se en aquest teatro. Veurem que serán.—F. VALLER.

Vilanova y Geltrú, 2 de Janer.

Baix la direcció de l' mestre Esteve Puig, dissapte s' posà en lo Tivoli, la òpera *Lucia*, prenenent part las tipes Sras. Wermez y Justetti, l' tenor Sr. Simonetti, barítono Rovira y ls Srs. Borrás y Arroyo. Lo desempenyo fòu molt applaudit, principalment la Sra. Wermez y l' Sr. Simonetti.

Diumenge à la tarda s' representà *Lucrezia*, debutant lo Gasparini y desempenyala la tiple la Sra. Tarsi. Van deixar content al públich, rebent molts aplausos.

A l' vespre, *Rigoletto*. Llàstima fòu que ab tan bons artistas hi hagués tant escasa concurrencia—Lo CORRESPONSAL.

Olot, 3 de Janer.

S' ha donat en lo saló de las Casas Consistorials, una vetllada necrològica en memòria de l' malaguanyat patriu Joaquim Vayreda.

Ocupaba la presidència nostre arcalde, Sr. Torras.

Los Srs. Sederra, Soler y Sans, llegiren unas poesías basadas sobre quadros de l' ditunt Vayreda, titulades *Després de tants anys, quina recausa! Amor y Las primeras calsas*.

Aternaba un quinteto de piano, armonium, violoncello y violín, tocant pessas alusivas a l' acte.

Lo saló estava animat; pero no tant com s' esperava. Mes ja es sabub que en Olot, se mira ab molt poca voluntat tot lo proposat pe l' Centre Catalanista. Si aquet estiu, ab la Assamblea Catalanista no s' despertan un xich los ànimons, no sé pas com anirem.

Diu que aquest any los Sants Reys s' han proposat venir en persona à visitar aquesta vila, per lo qual se fan mòls preparatius. Ja li enviaré algún detall.—J. MESTRES.

EPIGRAMAS

Deya en Joan—Tinch fret a ls peus—
—Jo sols en un—digué en Foix.—
Y es natural |pobre jovel.....
ja fa tres mesos qu' es coix.

—Dintre de poch, ma estimada,
ja no seré à aquesta terra.
—¡Qué dius ara?... ¿que t' suicidas?
—No, dona, me 'n vaig à América.

AURELI DE LACASA Y GARCIA

REUNIONS PARTICULARS

LA NUEVA LIRA.—Satisfeta de l' tot quedà la concurrencia que asissí à la pasada funció donada per aquesta Societat. Lo programa l' formaba *Los pastorcillos en Belén*. Bon desenpenyo: surtin un conjunt digne de aplauso, sobressurtint l' las Srtas. Casajunt y Roig molt en sos papers. Lo nen Antonet Barba estigué molt bè en lo *Sant Miquel*, essent applaudit diferente vegadas. També son dignes de menció los Srs. Barba, Mestres, Mallorqui, Fabregas y Gratacós. Contribuïs à l' bon efecte de la obra l' coro de angles compost de senyoretas de la mateixa societat.

Lo ball d' orquesta celebrat la vigilia de cap d' any se vegé sumament concurregit. Un aplauso à la Junta directiva per la variació d' espectacles.—R.

LA CATALANA.—Lo dia 30 s' posà en escena, després de una sinfonía executada per D. Salvador Raurich, lo esgarritós drama *Amor, Parentesco y Guerra* ó *El Medallón de topacios*, interpretat (com à ignocentada) per la destingida tiple de primo cartelo Sra. Fequirilla (Joseph Pous) y los Srs. Toll, Ribas, Jordi y Jané.

Perà dita obra fou pintada una bonica decoració pe l' soci D. Joan Jané.

Fatalitat! tragedia italiana desempenyada per la antedita Srt. Feurilla y demes parts de la companyia.

També hi va haver rifa humorística.—A. DE R.

CENTRO CONDAL (*Teatro Olimpo*).—Se representa diumenge passat la comèdia *Ni la paciencia de Job*, en la qual prengueren part las Sras. Puchol y Santana, y 'ls Srs. Barceló, Moreno y Tugas.

La execució hauria anat divinament si 'ls Srs. Barceló y Moreno en lo segon y tercer acte no ho haguessen pres á guassa per cert ab justicia, perque està molt inconvenient una part de l' auditori que acut á las funcions de aquesta societat. Es llàstima.—R.

LA UNION DE LA IZQUIEADA DEL ENSANCHE.—A causa de l' gran batibull que regna entre 'ls individuos que forman la secció teatral, ultimament va tenirse d' aprofitar una companyia infantil, composta d' uns quants nens (que ja fa temps que se afaitan), la qual va representar, ab tota mala sombra la comèdia *Parada y Fonda*, sent calurosíssimament aplaudits, en especial lo nen Almirall. No demanin, segueixin ab peu dret, la carrera empresa ab lo seu esquerra.—A. V.

CLARIS.—La comèdia en dos actes *Bruno el tejedor* va ser completament de l' agrado de 'ls concurrents de *ambos sexos*. En sa interpretació s' hi varen lluir, á mes de la Sta. Laura Gassó, tots los companys de taulas que la secundaren,

CENTRO COMICO.—La idea de celebrar la quinta funció de reglament ab un ball extraordinari fou acollida ab general entusiasme pe'l distinjut element jove que favoreix aquest centre; y ab tal motiu la platea de l' elegant teatro Lirich convenientment disposada, va veure's la vetlla de Nadal extremament concurreguda y animada, trobantse entre la concurrencia aficionada á la dansa, un bell aplech de caras bonicas que donaban a'l acte un aspecte sumament simpàtich.

La banda de la Casa de Caritat va cumplir perfectament son comés.

Orgullosa pót estar la Junta directiva y en especial son digne president D. Santiago Guilera de l' resultat d' aquella agradable festa.

ATENEO DE LA DRETA DE 'L ENSANXE.—Las coneigudas sarsuetas *Los zangolotinos* y *Los carboneros* varen trobar aqui bastant bons intérpretes; haventse distinjut y agratit lo Sr. Fredrich Fábregas que va ser secundat ab bona voluntat per la seyyreta Goula y Srs. Fábregas (E.) Aparici y la tipie.

Lo dimars *Castor y Polux y Picio, Adan y Compaña* que varen surtir á satisfació.

ROGER DE LLURIA.—Després de un bon desempenyo donat á *Roncar despertado* 's representà *A ca la modista*, obretra que havém vist altres vegadas pe'ls mateixos aficionats que, á no dubtar, són de 'ls que mes s' hi llueixen; y aixis ho va conéixer la concurrencia que la celebrá ab continuas rialles y aplaudi a'l final, fent surtir á son autor Sr. Staramsa que 's trobaba allá.

En nom d' ell felicitém á la Srt. Mercader y a 'ls Srs. Pau, Sánchez, Brillas y Caralt per' acert ab que desempenyan la seva producció.

Lo diumenge *La Carcajada y Lanceros* que van surtir bastant bé, sobretot la segona en que lo senyor Sanchez va agradar de debò.

CENTRO CÓMICO LIRICO.—Ab un plé tinguè

lloch la funció de reglament lo dia 27 de l' passat posantse en escena lo drama *Conflict entre dos deberes* ab un conjunt lènguit en lo primer acte y casi superior en los restants, havent treballat ab carinyo las Srtas. Panadés y Guart y 'l Srs. Riera, Rodriguez, Vila y Laguna.

Després de una breu ignocentada 's representà *El medallón de Topacio*, quinas escenes tràgiques agradaren á la concurrencia.

CENTRE ARIBAU.—Ultimament han representat *La creu de la masia* que, fora de las damas y algun' altra part, va resultar una *creu* de massa pes y per lo tant massa moble per tal casa.

Lo diumenge passat va haverli funció d' Ignocents destinada á fer ríurer per obligació á la concurrencia, cosa que varen lograr per complert.—Jo.

SALÓ DE DESCANS

—Una colla de joves d' aquesta capital, molt coneiguts dintre la literatura catalana, varen celebrar la despedida de l' any 1894 ab sopar que tingué lloch la nit de l' passat dilluns en un acreditat restaurant.

A l' final de l' tiveri, durant lo qual regnà molt humor y companyerisme, va nàixer la idea de celebrar igual festa tots los anys y en la mateixa diada, idea que fou rebuda ab general entusiasme, batejantla ab l' espresiu lema de, *Un any mes!*

—En la funció que donarà demà á la tarda la societat Roger de Lluria, s' estrenarà un melodrama en un acte, escrit per un soci de la mateixa, ab lo titul de *Sense justicia, justicia*. No hi farem falta.

—Dilluns donarà son benefici en Novedats l' aplaudit primer actor D. Francisco Tressols, ab lo drama *El Conde de Monte Cristo*.

—En la Societat *La Nueva Lira* 's disposa péra la pròxima funció, l' estreno de l' dramet de l' Sr. Arqué, *Un bon ministre de Deu*, y l' de l' juguet de D. Pere Mallorquí, titolat *En Bangeta*. Bé per aquesta Societat!

—També en lo Centre Recreatiu de Las Corts se prepara una gran funció pera demà, festa de 'ls Reys, posantse en escena, entre altres obretas, la de l' esmentat Sr. Mallorquí *Sense titol*. Felicitem á dit senyor per la acceptació que han tingut sus produccions.

—Demà hi haurà gran funció en lo *Foment Cassolense* (S. Gervasi). Será á benefici de l' Director D. Enrich Querol y 's representarà *El Arcediano de S. Gil*, de Bartrina, l' dramet de nostre amich D. F. Perpiñà García, *Ramiro de Rocamora* y la pessa valenciana *Un dimat desgrasiat*. També 's farà ball de Societat. Lo beneficiat ha fet las invitacions per medi de B. L. M.

—No havent publicat número la setmana última, no vam ressenyar la funció donada en lo teatro Principal de Gracia á benefici de la dama D. Virginia Pérez. Per'xò no 'ns hem de privar de dir que va haverhi molt públich, molts aplausos y molts regalos. Entre aquests recordem un preciós joch de cuberts de plata, un vano de plomas, elegant, y una panera de flors, molt artísticament feta.

—La companyia que, dirijida pe'l galán D. Manel Panadès, treballa en lo teatre de Sans, obté grans aplausos. *La hermana del carretero* es una de las obras que mes han agratit.

—Avuy posem per folletí las 4 planas que faltaban per acabar la comèdia *L' Indult*. Dissapte publicarem las cubertas y anunciarem l' obra que 's donarà després.

—Aviat figurarà entre las artistas catalanas d'òpera un altra paisana nostra, la Srt. Cassilda Julibert deixebla de l' Conservatori y de l' mestre Goletti que ha debutat ab gran èxit en l' Ateneo de Sabadell. Los sabadellencs tindrán nova ocasió de sentirla, puig probablement s' organisarà un altra funció.

CAVILACIONS

XARADA

Com que ja hem passat Desembre
he decidit fer balans
de las moltíssimas coses
que durant l' any m' han passat.
Jané.— T vaig trobar á n' à tu
y m' agradá ta *hu-dos-quart*.
Febrer.—Anaba per la Rambla
quant ab un *hu* vaig topar
que 'm clavá una caixalada
y m' envia á l' Hospital.
Mars.—Hi havia un tumulto
jo allí hont era *vaig anar!*....
duya *dos invers*, á l' *narme'n*
ja me l' havian robat.
Abril.—Me faltaba tela
y una *hu quarta* 'n vaig comprá,
ja á casa, la poso a l' aygua,
la trech y... [paper mullat]
Maig.—Buscaba un bon empleo
y *hal* ni pensá en trobá'l
Juny.—Seguia á una modista
un dia ja cap a l' tart,
m' hi declaro, y no *tres xoco*:
milló; era molt *quatre quart*.
Juliol.—M' estava a l' carré
ab quatre amicxs disputant
quant un d' ells que 's diu *dos hu*
pegá á un municipal.
Agost.—Hi vaig perdre l' *hu*
Septembre.—M' vaig rompre 'l cap
Octubre.—Per *hu tres quart*
que tenia vaig llenstar.
Novembre.—Per fi ab la *Tot*
logro la felicitat
Desembre.—Faig la xarada
que potse endevinarás.

JOSEPH GRAU LLANES

A cada *hu de'ls* que envihin la solució y ademés las de las cavilacions de l' proxim número, se 'ls regalará un exemplar de la obra cómica *Un crimen horroroso* que son autor ha en- viat ab tal objecte á la Direcció d' aquet periódich.

A 'LS ANUNCIANTS

En un de 'ls próxims números se comensarán á publicar las cubertas anunciatòriadas.

L' Administració ho avisa á las personas que han manifestat desitj de que hi figurin sos anuncis. pèra que si no han vist a l' comissionat especial D. Antón Vilalta (Sepúlveda, 173, botiga), 's posin d' acor ab ell ó tingen la bondat de passar á las oficinas administrativas.

Sastrería teatral, de Francisco Tey, successor de Joan Baret, Sadurní, 14, 1er. Magatzem de pells de **J. Pous**, Princesa, 13. **Sastrería de teatros**, de E. Vasallo Malatesta, Asalto, 14. Botiga de calsat de **Francisco Grau**, Plaça de Santa Ana, 23. Fotografia de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercer. Sastrería de teatros de **J. Guitart** successor de Fernan do Doménech (a) Ros. S. Rafel, 16, 1º. Taller de atrés de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48. **Zapatería de teatros**, S. Pablo, 4, tienda. **Successors de T. Vidal**, Consulat, 15. (Casa fundada en 1812.) Gran magatzem de matalassos.

Construcció de Teatros

Servey complert y bò per' guardarropías

Carrer de Estruch, II, fustería

Á CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un somier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa noche con mármol, una mesa comedor, seis sillas comedor, un elegante espejo y perchas

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de Lavabo Viena mármol á 24 y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde del Asalto, 36

Arxiu y copistería

DE **FRANCESCH PEREZ POL**

Roig, 24, Entresuelo

SANTASUSANA

Máquinas de cusir. — Máquinas de fer mitja'
Aparatos per' péndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller per' adobar tota classe de máquinas. Se ven á plasos y al comptat.

Carme, 33. — Barcelona

ALMACEN DE MUSICA

DE **Juan Ayné**

Fernando VII, 51 y 53 y Call, 22

PIANOS SUPERIORES

NACIONALES Y EXTRANJEROS
Música de zarzuela y libretos, Métodos, estudios y música de toda clase para piano ó para canto.

Guitarras desde 5 pesetas.

Fábrica de Libros rayados

Y MUESTRARIOS

Encuadernaciones de todas clases

R. Molero y Com.

Baja San Pedro, 15, 3º

BARCELONA

Perrucas y postissos

DE TOTA CLASSE PER TEATROS

GRAN SALÓ per afeytar, rissar y tallar cabells en la
PERRUQUERIA DE VICENS GARCIA

Conde del Asalto, 6, principal

Imp. Pujol y C. - Tallers, 43, Barcelona